

(/)

🏠 (/)

> Biografier, erindringer (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60>)

> Bøger (<https://www.historie-online.dk/boger>)

> Anmeldelser (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5>) > Damer der var for meget

← **Forrige artikel** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/sommeren-38>)

Damer der var for meget

Kategori: Anmeldelser

Visninger: 326

Del artikel: **f** ([https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/damer-der-vaqr-for-](https://www.facebook.com/sharer/sharer.php?u=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/damer-der-vaqr-for-meget)

[online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/damer-der-vaqr-for-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/damer-der-vaqr-for-meget)

[meget](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/damer-der-vaqr-for-meget)) **t** (<https://twitter.com/home?status=>. Aktiviteten kan ses på

[https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/damer-der-vaqr-for-meget)

[60/damer-der-vaqr-for-meget](https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/damer-der-vaqr-for-meget)) **in** ([http://www.linkedin.com/shareArticle?](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/damer-der-vaqr-for-meget&title=)

[mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/damer-der-vaqr-for-meget&title=)

[erindringer-60-60/damer-der-vaqr-for-meget&title=\)](http://www.linkedin.com/shareArticle?mini=true&url=https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/damer-der-vaqr-for-meget&title=)

Sara Alfort

Damer der var for meget

Gad. 456 sider. 299,95 kr.

Af *Ida Munk*

Bogen udgives i samarbejde med Golden Days og er den officielle bogudgivelse i forbindelse med Golden Days-festivalen 2022, som har historiens markante kvindeskikkelser som tema.

Presseomtalen af bogen indledes med, at den er 'fortællingen' om tretten kvinder og på bogens omslag skrives, at den " fortæller historien om en flok skandinaviske kvinder, der var med til at bane vejen for det samfund, vi har i dag. Vi følger dem i perioden 1884-1919".

Bogens titel 'Damer der var for meget' stemmer fint overens med det indhold, læseren loves, idet deres adfærd og kamp for rettigheder gang på gang stødte samtidens borgerskab. Bogen er med andre ord ikke en fremlæggelse et forskningsprojekt – men Sara Alfort er mag.art. i litteraturhistorie og journalist og fremlægger omhyggeligt den research, de kilder hun bygger de enkelte afsnit på, såvel de skriftlige som hendes samtaler med relevante (fag-)personer.

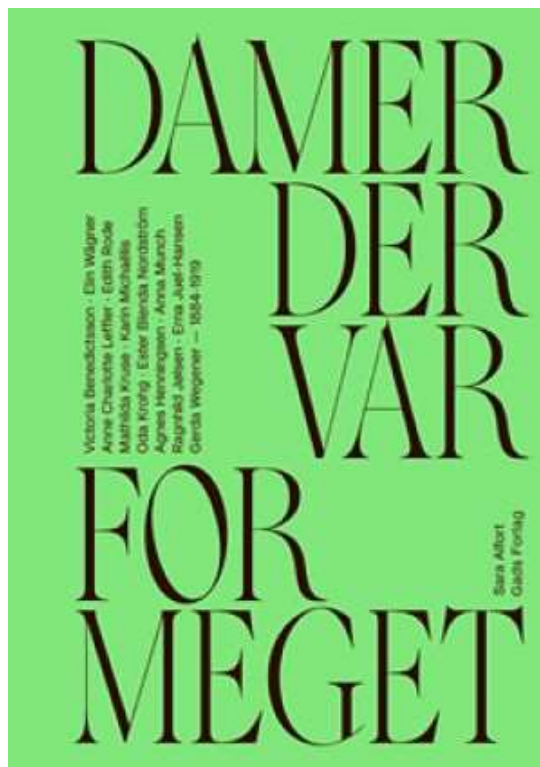
Forfatteren ser perioden 1884-1919 som et åbent øjeblik for kvindebevægelsen, ligesom man har beskrevet kvindebevægelsen i begyndelsen af 1970'erne. Også i slutningen af 1800-tallet blev " alle gamle normer kastet op i luften, og dørene til kvindernes frigørelse stod på vid gab." Prologen (s. 9).

Forfatteren har udvalgt 13 skandinaviske kvinder – de 11 er forfattere og to malere. Fælles for dem er, ".. de var optaget af de samme spørgsmål og levede samme grænseløse liv." De beskrives – hele bogen igennem – på farverig og underholdende vis; f.eks. " De var en flok skrivende divaer, der sejlede gennem samtiden som rastløse isbryderfartøjer og åbnede vand, hvor moral og konvention var frosset fast." (s.11)

Men vi får ikke viden om, efter hvilke kriterier forfatteren har valgt netop de tretten kvinder og dermed fravalgt andre, som kunne være måske lige så relevante at tillægge betydning for denne sag – kvindekampen slutningen af 1800-tallet- begyndelsen af 1900- tallet.

Der refereres til kvindekamp og kvindesager i andre lande og dermed inspirationen fra det internationale miljø, hvor kvinder mødtes, og hvor også mænd (!) satte ord og handling på nødvendigheden af, at kvindernes potentiale blev realiseret. Som forfatteren selv interessant nok skriver (s.272): "Vi er efterhånden stødt på Georg Brandes påfaldende mange gange...". Forfatteren inddrager nogle af de betydende mænd, for hvem damerne ikke var for meget, og som gjorde en anerkendt indsats for frigørelsen som f.eks. Georg Brandes, der oversatte John Stuart Mills: Kvindernes Underkuelse, 1869 og som selv mente, at det var ham, der havde bragt kvindesagen til Norden (s.97) eller Frederik Bajer, der sammen med Mathilde Bajer stiftede Dansk Kvindesamfund i 1885 – og som i 1908 delte sin Nobelpris Fredspris med hende. (S.151)

Gennem de enkelte historier om kvinderne får vi et indblik i de konkrete vanskeligheder, som datidens kvinder generelt var underlagt - ikke mindst de økonomiske vilkår: De havde ikke råderet over egne penge heller ikke egen arv: den blev bestyret af enten deres bror, ægtemand eller anden mandlig bestyrer; de fik mindre i løn for samme arbejde med begrundelsen, at deres løn jo alene var tøjpenge. Vi præsenteres i øvrigt også for den kamp, det var at gøre sig fri af datidens kvindemode – korsettet og at deltage i fysiske udfoldelser som cykling og gymnastik (bl.a. s.216).

På denne baggrund er det relevant at spørge om, hvorledes det lykkedes for disse kvinder at finansiere de daglige udgifter for slet ikke at tale om deres ofte langvarige rejser ud i Europa. I et enkelt tilfælde hører vi om, at vennekredsen har afholdt en velgørenhedsforestilling for at finansiere rejse for en kollega (s. 183), men ellers har kvinderne tjent penge derhjemme ved oversættelser af bøger, ved at skrive bøger og teaterstykker og på rejserne ved at sende rejsebreve hjem til aviser og tidsskrifter, hvorefter man håbefuldt ventede på at få tilsendt honoraret. Denne usikre økonomiske situation må have været en kolossal belastning, også selv om de ofte fandt sammen i skandinaviske selskaber eller besøgte og boede hos venner og bekendte. Men ikke alle var hårdt spændt for: Vi præsenteres for malere, der solgte stort i udlandet (f.eks. s.383) og for forfattere, der blev velhavende af salget af bøger solgt i udlandet - oversat til henh. 16 og 22 sprogl (s. 257 og s. 280)

Bogen er på sin vis kronologisk, men opdelt således, at de enkelte personer 'skæres over': Bogen har fire kapitler, der hver indeholder fem afsnit, som dækker over et år fra 1884-1890, og derefter over to år fra 1890 frem til 1919. Altså 20 afsnit. Hvert afsnit handler om en del af de omtalte kvinders liv med den særlige teknik, at en kvinde føres over i næste afsnit. Det gør det vanskeligt at følge hver af de tretten kvinder gennem perioden – at der ikke sættes sidetal på og kronologien fastholdes (naturligvis) ikke.

Bogen fortæller således underholdende og velskrevet om en stribe forrygende kvinder, der i med- og ikke mindst modvind brød med normerne, fandt nye veje for kvindelighed og selvstændighed. Det havde sin pris: Citaterne, der hver indleder et kapitel, kan give et indtryk af den modstand de mødte:

"Skammen har kun magt over én så længe, man gå af vejen for den. I samme øjeblik man trodser den, er den ingenting." Victoria Benedictsson.

"Skulle jeg foragte nogen, blev det de mennesker, der lever efter en moral, andre mennesker har lavet." Agnes Henningsen.

"Jeg kan få hundrede "mandfolk". Men hvor finder jeg et menneske?" Anna Munch.

"I tyve år har jeg ikke haft min frihed; jeg har tit taget den, det er noget helt andet. Nu har jeg den." Agnes Henningsen.

[Historie-online.dk, den 21. september 2022]

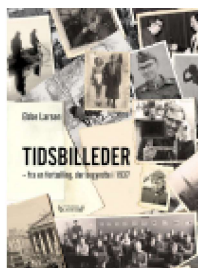
← **Forrige artikel** (<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/sommeren-38>)

SE RELATEREDE ARTIKLER

DATTER AF EN HAVNEARBEJDER

(<https://www.historie-online.dk/boger/datter-af-en-havnearbejder>)

TIDSBILLEDER

(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/tidsbilleder>)
(<https://www.historie-online.dk/boger/anmeldelser-5-5/biografier-erindringer-60-60/det-glasklare-hjerte-la-ring>)